

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr. 2.1.-3/18/2003

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni õigusdirektor Raavo Palu
Otsuse tegemise aeg ja koht	16.07.2018, Tallinn
Vaide esitamise aeg	01.07.2018 (registreeritud inspektsioonis 04.07.2018)
Vaidlustatav haldusakt või toiming	Andmekaitse Inspektsiooni 20.06.2018 vaide tagastamise otsus nr 2.1.-3/18/1545
Vaide esitaja	Eraisik aadress: XXXXXXXXX X,XXXXX XXXXX

RESOLUTSIOON:

**Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 2 alusel
otsustan:**

- Tühistada 20.06.2018 vaide tagastamise otsus ning võtta vaide esitaja 29.05.2018 esitatud vaide menetlusse

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Käesoleva otsuse saab vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse.

FAKTILISED ASJAOLUD:

29.05.2018 esitas Eraisik Andmekaitse Inspektsioonile vaide Viru Vangla 09.05.2018 vastuse nr 6-10/13468-2 peale, milles märkis järgmist:

Esitasin vanglale 04.04.2018 teabenõude, milles soovisin muuhulgas vastuseid järgmistele küsimustele:

- *mitu kinnipeetavat töötas seisuga 01.01.2018 vangla majandustöödel? Kuna mul puudub algne teabenõue siis võis juhtuda, et mul ununes see küsimus. Sel juhul vabandan;*
- *mitmel teise üksuse kinnipeetaval on 01.01.2018 seisuga kehtiv tööle määramise käskkiri;*
- *kui suur oli 2017 majandustöödel töötavate kinnipeetavate keskmine- ja mediaanpalk;*
- *kui suur oli summa, mis maksti 2017. a majandustöödel töötavatele kinnipeetavatele;*
- *kui suur oli summa, mis maksti 2017.a jooksul vanglatööstuses töötavatele kinnipeetavatele.*

Kõigile neile küsimustele jättis vangla erinevatel, kohati lausa absurdsetele põhjustel vastamata.

Vangla väide nagu poleks vastuse p-s 7 nimetatud põhjustel (tegelikult jäi mulle täiesti arusaamatuks nende seos küsimuse ja soovitud vastusega) võimalik vastata, kui suur oli majandustöödel töötavate kinnipeetavate keskmine- ja mediaanpalk on teadlik vale. Iga raamatupidamisprogramm näitab ära mitmele isikule nt ühes kuus palka maksti, kui suur oli tunnitasu jne ning võimaldab paari lihtsa valemi abil minu poolt palutud teabe saamise. Sama puudutab majandustöödel töötavate isikute arvu ja neile 2017. aastal makstud töötasu summat.

Kinnipeetavate tööle määramise eest vastutab üksuse juht (VangS § 38 lg 2¹ § 39 lg 3, VSE § 1² lg 1). II üksuses viibis vangla andmetel 45 kinnipeetavat. Seega ei ole eluliselt usutav, et nende tööle määramise eest vastutav II üksuse juht ei tea mitmel neist on kehtiv tööle määramise käskkiri. Isegi kui ta ei osanud seda arvu peast öelda, oleks selle saamiseks kulunud vaid mõni minut. Seega valetas II üksuse, antud vastuses, teadlikult ning keeldus ilma igasuguse aluseta minu palutud teavet väljastamast.

Täiesti arusaamatuks jääb vangla vastuse p-1 sisalduv viide mingile vastuskirjale, sest mul puudub arvuti, mis selle registreerimisnumbri järgi üles otsiks ja sellele, et kuna osad kinnipeetavad töötavad AS Eesti Vanglatööstuses tükitöö alusel ei pidanud vangla tööstus võimalikuks välja tuua konkreetset summat, mida maksti kinnipeetavatele 2017 töötasudena kokku. Sisuliselt ütles mulle II üksuse juht, et teabenõuet ei tule täita ega info puudusel edastada seetõttu, et Eesti Vanglatööstus maksab osadele kinnipeetavatele palka tükitöö alusel.

Oma teabenõude esitasin 04.04.2018, sellele vastati 09.05.2018 ja seda tegi üksuse juht. Seega vastas isik kelle tööülesannete hulka kuulub selle kontrollimine, et kõikidele avaldustele vastatakse õigeaegselt (Viru Vangla üksuse juhi ametijuhend p 3/6) minu teabenõudele 28 päeva peale seadusega sätestatud imperatiivset tähtaega, mis on absoluutselt lubamatu (21.01.2009 3-3-1-88-08, 21.10.10 3-3-1-61-10 p 17 jne).

Kokkuvõttes saab öelda, et vangla jättis 04.04.2018 esitatud teabenõude eeltoodud mahus ilma igasuguse õigusliku aluseta täitmata ja vastas mulle teadlikult 28 päeva peale tähtaega ning keeldus mulle andmast teavet, mida vajan oma õiguste kaitseks.

Vaide esitaja palus kohustada Viru Vanglat väljastama talle kõik, 04.04.2018 esitatud, teabenõudes palutud teave.

Andmekaitse Inspeksioon tagastas 20.06.2018 vaide järgmiste põhjendustega.

Andmekaitse Inspeksioon sai 30.05.2018 Teie vaide Viru Vangla tegevuse peale seoses Teie teabenõuete täitmata jätmisega.

Teabenõuete menetlemisega seotud vaidlusi vaatab Andmekaitse Inspeksioon läbi vaidemenetluses.¹

Avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud avalikke ülesandeid täites.² Teabenõue puudutab asutuses olemas oleva dokumendi või muu teabe (nii paberil kui digitaalkujul) väljastamist. Teabenõudega võib välja küsida näiteks terve dokumendi sisu või ka üksnes selle väljavõtteid eeldusel, et vastamiseks ei tule luua uut teabe sisu. Seega saab teabenõude korras küsida asutuses olemasolevatest dokumentidest koopiaid või väljavõtteid.

Kui vastamiseks tuleb luua uus teave või dokument, näiteks küsitakse asutuselt selgitusi või põhjendusi tema tegevuse kohta, on tegemist selgitustaotluse või märgukirjaga, millele vastatakse märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse alusel.

Kuna Te ei ole oma pöördumises küsinud ühestki dokumendist koopiat ning eeltoodud

¹ Avaliku teabe seadus (edaspidi AvTS) § 45 lõige 2.

² AvTS § 3 lõige 1.

küsimustele vastamine eeldab selgituste andmist, siis on niisuguse pöördumise puhul tegemist selgitustaotlusega. Andmekaitse Inspeksioon ei teosta märgukirjale ja selgitustaotlustele vastamise üle järelevalvet. Küll aga on Teil õigus paluda õiguskantsleril kontrollida, kas haldusorgan on järginud selgitustaotlusele vastamisel hea halduse tava.

Kuivõrd Teie pöördumised ei ole oma olemuselt teabenõuded, ei kuulu järelevalve nendele vastamise üle Andmekaitse Inspeksiooni pädevusse. Haldusmenetluse seaduse § 79 lõike 2 kohaselt tagastatakse vaie, kui vaide lahendamine ei kuulu haldusorgani pädevusse. Seetõttu tagastan Teie vaide läbi vaatamata.

VAIDE ESITAJA NÕUE ja SELETUS:

Esitasin 04.04.2018 Viru Vanglale teabenõude. Viru Vangla 09.05.2018 vastuses nr 6-10/13468-2 ei sisaldunud kogu teavet, mida palusin, kuigi kõik minu poolt palutud teave peab Viru Vanglal AvTS § 3 lg-s 1 nimetatud moel olemas olema.

Esitasin 28.05.2018 AKI-le vaide ja palusin teha Viru Vanglale ettekirjutuse teabenõudes palutud teabe väljastamiseks, kuid AKI tagastas 20.06.2018 otsusega nr 2.1-3/18/1545 vaide, sest ma ei ole küsinud ühestki dokumendist koopiat ja AKI seisukoha järgi ei ole tegu teabenõudega.

Avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave (AvTS § 3 lg 1), st selleks loetakse kogu jäädvustatud teave ning selleks, et seda saada ei pea taotlema koopiat dokumendist, vaid piisab konkreetsete andmete küsimisest.

Nt küsin ma majandustöid tegevate kinnipeetavatele makstud töötasude kogusummat. Seda teavet ei või Viru Vangla seadusest tulenevalt varjata, sest tegu on eelarverahade kulutamisega (AvTS § 36 lg 1 p 9). Kuid vaatamata sellele Viru Vangla seda teavet ei väljastanud.

AKI seisukoha järgi ei peagi Viru Vangla seda teavet väljastama, kui ma ei küsi kogu raamatupidamisteabe väljatrükki. Sisuliselt sama asi on majandustöödele määramise käskkirjadega, sest AKI arvates ei pea Viru Vangla mulle kehtivate käskkirjade arvu ütlema ja kui ma tahan seda saada, pean tellima koopiad kehtivatest käskkirjadest ilma isikuandmeteta.

Leian, et selline seisukoht on absurdne ja vastuolus kehtiva õigusega. Samuti jääb arusaamatuks, millest AKI oma vastuses räägib, sest selles pole nimetatud ühtegi minu taotlust ega Viru Vangla vastust sellele. Näha pole ühtegi arutluskäiku, mis viis tehtud otsuseni ja seob otsuse minu küsimusega. Puudub igasugune viide, et AKI oleks Viru Vanglalt küsinud nt seda, millist raamatupidamisprogrammi nad kasutavad ja kas sealt on näha vastused minu küsimustele või nende saamiseks algandmed jne. Seega võib väita, et AKI ei ole teinud ühtegi seaduses sätestatud toimingut (HMS § 82 ja 83) st. vaie on sisuliselt menetlemata. Samuti on tagastamisega ületatud imperatiivset tähtaega, mis on absoluutselt lubamatu (21.01.2009 3-3-1-88-08).

Palun teha ettekirjutus minu vaide menetlemiseks ja seal esitatud taotluste täitmiseks.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud avalikke ülesandeid täites. Seega saab teabenõude korras küsida asutuses olemasolevat dokumenteeritud teavet, mille puhul on võimalik edastada dokumendist koopia või väljavõtte dokumendist või mõnest andmekogust. Seega nõustun vaide esitajaga selles, et teabenõude korras ei pea küsima tingimata dokumendist koopiat, kui vastav arv, number, mida teabenõudes soovitakse, on dokumenteeritud kujul olemas, ilma et selleks tuleks andmeid koguda või teha täiendavaid arvutusi. Kuna teabenõude täitmiseks ei ole vaja täiendavalt andmeid töödelda (teha näiteks täiendavaid arvutusi jms), siis seetõttu ongi teabenõude täitmiseks seaduses ette nähtud väga

lühike tähtaeg.

Kui aga teabenõude täitmiseks on vajalik andmeid koguda ja töödelda (koguda algandmeid ja nende põhjal arvutada keskmine palk), siis selline teabenõue loetakse selgitustaotluseks. Nimelt sätestab AvTS § 23 lg 1 p 5, et kui teabenõude täitmiseks tuleb teavet täiendavalt süstematiseerida ja analüüsida ning selle alusel on vaja uus teave dokumenteerida, siis selline teabenõue loetakse selgitustaotluseks ja selle vastatakse märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seadusega ette nähtud korras. Ehk siis kui vanglal ei ole eelnevalt välja arvatud kinnipeetavatele makstud keskmist ja mediaanpalka, siis sellisel juhul loetakse selline pöördumine selgitustaotluseks, mille üle inspeksioonil puudub järelevalvepädevus.

Seega ei saa teabenõude korras asutuselt nõuda näiteks vangidele makstud keskmise palga välja arutamist, olenemata sellest, et vanglal on algandmed olemas, kuna see nõuab alles andmete kogumist, vastavate arvutuste tegemist ning saadud teabe dokumenteerimist. Nagu vaigest võis ka aru saada, siis puudus vanglal teabenõude küsimise ajal eeltoodud teave dokumenteeritud kujul.

Ehk siis kokkuvõtlikult: teabenõudega on tegemist siis, kui küsitud dokumentide arv või kinnipeetavatele makstud summad on mingist dokumendist leitavad või programmist välja võetavad ning selleks ei ole vaja teha täiendavaid arvutusi või mingeid dokumente üle lugeda.

Teie 29.05.2018 vaites märgitud teabenõude küsimuste alusel sai eeldada, et vanglal puudub Teie soovitud teave kujul, mida oleks võimalik koheselt, ilma teavet täiendavalt kogumata, edastada. Tulenevalt eeltoodust leidis menetleja, et Teie teabenõudele vastamiseks ei ole võimalik dokumentidest koopiaid väljastada, mistõttu ei ole tegemist teabenõudega AvTSi mõistes ning tagastas vaide.

Siinkohal nõustun vaide esitajaga selles, et menetleja on jätnud tähelepanuta ning kontrollimata, kas mingeid andmeid on siiski võimalik saada väljavõttena näiteks raamatupidamisprogrammist, mistõttu leian, et vaide tagastamine täies ulatuses ei olnud õiguspärane. Tulenevalt eeltoodust tühistan 20.06.2018 tehtud vaide tagastamise otsuse ja uuendan vaidemenetlust.

Raavo Palu

õigusdirektor

peadirektori volitusel